

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sancti Bonaventuræ Episcopi Cardinalis Albanensis,
Seraph. Doctoris Ecclesiæ, Speculum Disciplinæ, Et
Profectus Religiosorum: Libelli ad pietatem vtilissimi**

**Bernardus <de Bessa>
Bonaventura <Heiliger>**

Antverpiæ, 1591

De triplici gradu humilitatis. Cap. XXXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53148](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53148)

peccavi. Tertio, ut de beneficiis eius non extollamur: sed agnoscamus quod non pro merito nostro, sed pure pro sua bonitate dilexit nos, & elegit nos, & vocavit nos, & iustificavit & magnificavit nos. Vnde debemus ei gratias pure & humiliter referre, & nihil nobis de bonis eius ascribere arrogando. Vnde Psalm. Non nobis Domine non nobis: sed nomini tuo da gloriam.

Rom. 8, 20

Psalm. 113, 9

De triplici gradu humilitatis.

CAP. XXXIII.

LICET autem ex prædictis possint gradus humilitatis discerni, tamē ut magis in promptu sint ad intuemdum, nota tres gradus humilitatis, licet multum inter se distantes. Primus est, ut homo se, quid est, id est, vilem, infirmū, inopem boni, vitiosum, peccatorem, & si quos alios defectus habeat, agnoscat & sciat: & non mentiatur sibi esse se maiorem quacunque dignitate fulgeat, & non eleuet se supra se, quasi in ventum vel super alios insolenter; nec vanas laudes hominum, vel honores quærat, & si aliquando delectat eum aliquod istorum, semetipsum redarguat & castiget quasi deceptum, & in quo veritas non sit. Vnde Psalm. Filij hominum, ut quid diligitis vanitatem & quæritis mendaciū? Cum enim Deo omnia possit, ut quid non fecit nos æquales Angelis in gloria, nisi ut ipsa depressio nostra humiliet nos, ne eleuemur sicut seducti & seductores Angeli, & corruam⁹ & pereamus? Inde est, quod cum Deus in baptismo tollat penitus reatum peccati originalis, poenā tamen corruptionis non tollit in hac vita: ut semper maneat nobis memoriale humiliationis, quocauti simus ne superbiamus sicut primi parentes

Primus gradus suā agnoscentē vilitatem.

Psalm. 4, 3

centes

rentes nostri, ex quorum superbia & transgressione omnes corruimus in culpam, & poenam miseriae quam portamus, & adhuc deteriora, nisi Deus auerrat, expectamus. Secundus gradus potest dici, cum non solum seipsum agnoscens homo, spernit se pro vilitate sua, sed etiam ab aliis sperni se patienter accipit; imò quia veritatem amat, & se priuato amore non diligit contra veritatem, etiam desiderat ab aliis reputari talis qualem se reputat, scilicet vilem, vitiosum, & ignobilem, & qualem seipsum homo in veritate cognoscit, in quantum credit agnoscenti non obesse. Gregorius: Sicut superbi honoribus, ita plerumque humiles sui despectione gaudent: quia iudicium quod de se intus habent ab aliis sentiunt approbari.] Item cum dolet homo, & fastidit honores sibi exhibitos, & vilipendit. Iste gradus alius est, & satis rari sunt, qui eum ascenderunt, etiam inter religiosos & bonos. Unde non est mirum si inopes simus virtutum, cum matrem & custodem virtutum, scilicet humilitatem, tam alienam à nobis sentiamus. Quid enim causae est, quòd ille qui est diues in misericordia pater coelestis, qui etiam pro dilectione qua dilexit nos, proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum; quid inquam causae est, quòd nos tam inopes gratiarum & virtutum reliquit, quasi non sit ei cura de nobis? Nimirum aut desidia nostra in causa est, quòd non instanter quaerimus eum ut debemus: aut superbia; quia etsi quaerimus instanter, videt tamen nos Deus pronos esse ut inde extollamur, & fieret nobis ipsa donorum eius sublimatio altioris occasio ruinæ. Altiora aedificia profundiori fundamento indigent, & arbor excelsa si radicata profundè non fuerit, faciliùs ventorum impulsu euertitur. Qui ergo

Secundus gradus est sui gaudere contemptu.

Gregor. 1. Dial. 6. 3.

Humilitas virtutum mater & custos.

1. Tim. 3. 32

Cur simus virtutum inopes.

ergo citò desiderat virtutis culmen attingere, studeat se in humilitatis fundo solidare: quia *Iacobi 4, 6* Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Tertius gradus humilitatis est, quando etiam in magnis virtutibus & donis & honoribus homo nihil extollitur, nihil sibi ex hoc blanditur, totum illi refundens, & in integrum restituens, à quo fluit omne bonum. Talis fuit humilitas beatæ virginis, quæ cum electam se sciret vt mater Dei fieret, ancillam eius humiliter se recognouit, dicens: Respexit humilitatem ancillæ suæ. Talis est humilitas Christi, qui cum in forma Dei esset, nõ rapinã arbitratus est esse se æqualem Deo, sed seipsum exinaniuit, &c. *Matth. Discite à me, quia mitis sum & humilis corde.* Talis est humilitas Angelorum & sanctorum in gloria, qui cum sint pleni summo bono, & honore summo sublimati, nullum motum habent de hoc superbiæ, sed sunt in se eo humiliores quo altiores in Deo: vnde & ouibus in montibus in Euangelio assimilantur. Quibus propter humilitatis mansuetudinem, in montibus propter altitudinem dignitatis. Hæc est humilitas perfectorum, qui quanto maiores sunt, tanto magis humiliantur in omnibus; in sensu, in affectu, in verbo, in actione, in habitu. Vnde *Psal. Domine non est exaltatum cor meum, &c.* *Psa. 130, 4* Si enim humiliatur & despicit se, qui non habet vnde gloriatur, sed multa habet vnde confunditur; licet bona sit ista humilitas, tamen non miranda. Vt si filius rustici non vult filius regis putari, laudanda est in eo simplex puritas, sed non prædicanda, nec ex hoc miranda humilitas. Item si pauper se pauperem reputat, & ab aliis vult pauper agnosci, veritati consentit in istis: sed non est admirationi salis humilitas. Si verò diues se pauperibus confor-

Tertius gradus est magnis virtutibus nõ efferri.

Luc. 1, 48

Phil. 2, 6

Mat. 11, 29

Mat. 18, 12

Humilitas perfectorum.

Psa. 130, 4

288 S. BONAVENTURAE
conformat, & altus nihil alium sapit, & glori-
osus nihil de gloria sibi attribuit, sed totum
refundit ei à quo habet unde gloriosus vide-
tur; hic est humilis non cogente necessitate,
sed veritatis charitate.

De patientia.

CAP. XXXIII.

Ex charitate & humilitate nascitur virtus
patientiae: hæc ordinat nos ad fruitionem
summæ pacis. Nihil enim pati molestiæ, est
pacem habere: quod fit duobus modis, scilicet
aut nullam molestiam sentiendo, quod erit
tantum in patria: aut molestias molestè non
ferendo, quod est magnanimorum etiam in
via; & hæc est patientia. Magnanimus enim
est qui ad vniuersa sustinenda patiens est, qui
nullis passionibus perturbatur. Patientia est
æternæ gloriæ respectu, voluntaria & insupe-
rabilis perpeffio laborum. Patientia alia est si-
mulationis, alia necessitatis, alia virtutis. Si-
mulationis est, quando aut pro humana gloria
aliquis patientem se in aduersis ostendit, aut
cum interim dissimulat iniuriam quam pati-
tur, vt in aliud tempus oportunum differat
vltionem. Gregorius: Qui mala proximi ita
tolerat, vt tamen intrinsecus doleat, & tempus
retributionis exquirat, patientiam non exhi-
bet, sed ostēdit.] Patientia necessitatis est, cum
aliquis ideo aduersa vlcisci non præsumit, quia
non potest, vel non audet, timens sibi maius
ex hoc imminere dispēdium, vel commodum
deperire: vt serui à dominis verberati, vel pau-
peres à diuitibus obiurgati, vel discipuli à ma-
gistris castigati. Patientia virtutis est, de qua
beatus Augustinus ait in libro de patientia:
Patientia est, qua mala æquo animo toleramur:]
hoc

Magnani-
mus.

Patientia
quid &
quosuplex

Flou. 35.
in Euang.
in med.

Aug. to. 4.
li. de paciēt.
cap. 2.